

Innspill til Olje- og energidepartementet om Stortingsmelding om langsiktig verdiskaping fra norske energiresurser

Kraftfylka er en interesseorganisasjon for fylkeskommunene Troms og Finnmark, Nordland, Vestland, Rogaland, Agder, Vestfold og Telemark og Innlandet.

Vi takker for muligheten til å komme med innspill til en viktig stortingsmeldingsmelding om verdiskaping fra energiresurser. Fylkeskommunene er vertskap for store mengder kraftproduksjon, og ønsker med sin samfunnsutviklerrolle å legge til rette for verdiskaping. Vi vil peke på noen områder der fylkeskommunens evne til å bidra til regional omfordeling og verdiskaping kan styrkes.

Samfunnsutviklerrollen

Medlemmene i Kraftfylka spiller en viktig rolle som tilretteleggere og næringsutviklere knyttet til nye forretningsområder innen energi, som blant annet er beskrevet i rapporten «Grønne elektriske verdikjeder» (2020). Fylkeskommunene har et stort potensial for verdiskaping innen områder som hydrogen, batteri, havvind og maritim sektor. I den sammenhengen må regionale og nasjonale virkemidler som er spesifikt innrettet mot denne typen næringsutvikling styrkes. Fylkeskommunene og Innovasjon Norge har lokal kunnskap om næringslivet. Disse kan i fellesskap ta en sentral rolle i prioritering, koordinering og kobling av tilskudds- og FoU-midler i egen region.

I tillegg vil en styrking av fylkeskommunenes samfunnsutviklerrolle gjennom at en større andel av grunnrenten tilfaller det regionale nivået bidra til mer midler til næringsutvikling. Dette vil gjelde en rekke områder hvor fylkeskommunen i dag støtter klima- og elektrifiseringstiltak, blant annet innen hydrogenproduksjon, skole- og næringsbygg, samferdsel og næringsprogrammer.

Noen eksempler på verdiskapende tiltak fra energi støttet av fylkeskommunene er:

- Klimapartnere
- Hydrogenprosjekter over hele landet
- Electric Region Agder
- Nordlandskraft
- Telemark Utviklingsfond

For å styrke fylkeskommunens evne til å støtte slike prosjekter innen næringsutvikling bør skatteinntektene fra kraftproduksjon til fylkeskommunene øke.

Dette fordi:

- 1) Fylkeskommunens andel av skatteinntektene har gradvis blitt redusert siden kraftskattereformen i 1997 samtidig som statens inntekter har økt. En økning av fylkeskommunens andel vil gjenopprette den forutsatte fordelingen mellom skattekreditorene fra 1997.
- 2) En økning av fylkeskommunenes rett til beskatning av vannkraftverk sikrer at *hele* det berørte vannkraftdistrikt får en andel av den verdiskapningen som utbygging av vassdragene gir. Fylkeskommunene har mulighet til å omfordele verdiene regionalt. Det gir

skatteinntektene et større nedslagsfelt for skatteinntektene, samtidig som den lokale forankringen av beskatningen sikres.

- 3) Gjennom regionreformen hvor antall fylkeskommuner fra 1. januar 2020 blir redusert fra 19 til 11 har regjeringen et mål om at fylkeskommunene skal være bedre tilpasset nye samfunnsutfordringer og få en styrket samfunnsutviklerrolle. De nye fylkeskommunene skal styrke lokaldemokratiet og vekstkraften i regionene. Ved å tilkjenne fylkeskommunene en større skatteinntekt fra vannkraftressursene styrkes fylkeskommunenes muligheter til å møte fremtidens oppgaver.

Grunnrenten

Vi har to forslag som vil bidra til å styrke den regionale verdiskapningen fra grunnrenten:

Det første forslaget er å gi fylkeskommunen en andel av grunnrenteskatten. Basert på vurderinger av dagens skattesats og tidligere lovforslag om fylkeskommunal grunnrenteskatt, bør fylkeskommunene tilgodeses med en grunnrenteskattesats på minst 1,5-2,1 prosent fra vannkraftverk, og statens skattesats reduseres tilsvarende. En sats på 1,85 prosent vil gi en noe høyere forventet inntekt enn dagens naturressursskatt sammenlignet med historiske nivåer, men lavere enn hva en full inflasjonsjustering fra 1997 ville ha gjort. Ved å gi fylkeskommunen en andel av grunnrenteskatten, sikres fylkeskommunen en andel av kraftens reelle verdi, i motsetning til naturressursskatt som kun er relatert til kraftverkets produksjon.

Det andre forslaget er en økning og/eller en indeksjustering av naturressursskattesatsen. En indeksjustering av opprinnelig skattesats (0,2 øre/kWh) fra 1997 til i dag gi en tilsvarende økning i fylkeskommunens skatteproveny som ved innføring av en fylkeskommunal grunnrenteskatt. Videre foreslås at naturressursskatten indeksjusteres hvert femte år etter modell for indeksjustering av konsesjonskraft. For å sikre at de berørte fylkeskommunene i større grad sikres en andel av beskatningen fra de naturressurser som utnyttes i distriktet, foreslår vi at naturressursskatten for fylkeskommuner løftes ut av inntektsutjevningssystemet på lik linje med eiendomsskatten. Begge disse skatteformer er knyttet til utnyttelse av en stedbundet ressurs og det er derfor naturlig å likebehandle disse skatteinntektene.

Regional energikartlegging

Verdiskaping og arbeidsplasser i et grønt skifte er avhengig av en energiomlegging fra fossil til fornybar energi, og det vil kreve både økt produksjon og investeringer i kraftinfrastruktur. Flaskehalsen i nett og trafo er kostbare å utbedre, og tar lang tid også etter at konsesjonsbehandling og investeringsbeslutninger er på plass. Flere steder, blant annet i Vestland og Nordland, stiller vi spørsmål om dagens kraftsystem er rustet til å håndtere den veksten i produksjon og forbruk av kraft som er nødvendig for å møte utfordringene. Tilknytningspunktene til nett er avgjørende for tidlig å kunne posisjonere nytt forbruk, for eksempel knyttet til datasenter- eller batteriindustri. Vi ønsker derfor en større regionvis utredning av behovet for nett og kraftproduksjon i tilknytning til industri. Dette arbeidet må gjøres i samarbeid med fylkeskommunene.

Vi stiller gjerne opp i møte med departementet for å utdype våre synspunkt.

Mvh,

Aud Hove

Aud Hove ,

Styrets leder

Niklas K. Tessem

Niklas Kalvø Tessem,

Daglig leder